

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " — "
Egy órára 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többzör
hirdetések alku szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bővegydíj min-
den külön beiktatásért 50 kr.

Türhetetlen állapotok.

Irta: Dr. Király Péter.

1899. nov. 25.

Példátlan az a k ö n n y e l m ü-
s é g é s n e m t ö r ö d ö m s é g
a mi itt Debreczenben a városi közigaz-
gatásnak úgy szólva minden ágában lépten-
nyomon tapasztalható.

Napjainkban az a d ó f i z e t é s
iránti megintésekkel s az adóhátralék
miatti végrehajtással és az Isten még
tudná, hogy mi mindenféle hivatalos
szekaturákkal való fenyegetőzések zápor-
esőjével traktálja a nemes város a pub-
likumot.

Tudjuk, hogy az adókivetéseknél
mennyi embertelen visszaéléssel szoktak
eljárni, a mely eljárások egyrészt poli-
tikai hitványságból és bigottságból, másik
részt butaságból s egy harmadát pedig
vastag felületességéből s az adófizető pol-
gárok érdeke s a kincstár erkölcsi repu-
tációja iránt való otromba érzéketlen-
ségből szokták elkövetni; a véletlenség
itt egy fogalom a roszhiszeműséggel.

A jogtalan adókivetések miatt minden
évben százával terjesztenek be kérvényt
a pénzügyigazgatósághoz, a hol kéri
az adó helytelen kivetésének hatályon
kivül helyezését s a további törvénytelen
eljárásnak legkegyelmesebb
beszüntetését.

A pénzügyigazgatóság aztán — hagyó-
mányos lassúsággal és szellemi korlátolt-
sággal — intézkedik a kérelmek tárgyában
s hivatalos uton értesíti is erről a város
adóügyi osztályát, hogy annak útján a
végrehajtási eljárás függőben tartassék
mindaddig, a míg az adókivetés újból
revideáltatik s a halomra gyült jogsérel-
mek orvosoltatnak.

A pénzügyigazgatóság legtöbbször
hozzá beadott ilyen természetű kérvé-
nyeknek, előiratokkal és a szükséges
adatokkal leendő ellátás, illetve felszerelés
céljából, hivatalosan küldi át a városi adó-
ügyosztályhoz. Nagyon természetes dolog
hogy a kérvénnyel megtámadott adók
végrehajtása céljából folyamatban levő
eljárás a városi adóügyosztálynak rögtön
fel kellene függeszteni s a polgárok bar-
bár zaklatását felbe kellene szakítani.

Én nem kételkedem abban, hogy
ezt más helyen így teszik; hanem hát
itt Debreczenben, az efféle korrekter
hivatalos köteleességtudásról legjobb nem
is beszélni . . . itt a feleket zaklatni,
zaklatni, s ha lehet akár a lelkét is ki-
zaklatni: ehhez értenek! Hogy az adót
jogosan hajják-e be vagy jogtalanul,
evvel ugyszólva nem törődik senki!
Mindenki azt tartja, hogy a hivatalban
az ő kollegája az okosabb ember, hát

gondolkozék az, ő pedig egyáltalában
nem azért született az árnyék világra,
hogy lángeszével csodákat miveljen, ha-
nem Debreczen városa igenis azért van
a világon, hogy neki hivatalt adjon.

Azt tartják az emberek, hogy a ki-
nek az Isten hivatalt ad, arra egy kis
„ész“ féle is pottyan le az égből . . .
Bolond beszéd biz ez!

De hiszen nem is kívánunk mi
senkitől erejével és velejével össze nem
egyeztethető bölcseséget, mindössze csak
az a szelid óhajásunk lenne, hogy a város
ügyeivel foglalkozók töltsék be becsület-
tel és emberséggel azt a hivatást, a
melynek körében a polgárok érdekeit
reprezentálniok és oltalmazniok kell, a
ki pedig akár szellemi, akár erkölcsi sze-
gényisége miatt erre nem képc, s akinek
nem fér az orrára a lelkiismeretes munka
és kötelesség tudás, és akinek egyáltalá-
ban nem ez a mestersége . . . hát az menjen
Isten hírével s ne rontsa ott a többiek
közt a levegőt s ne rontsa a polgárok
becsülését és jöhízeműségét azok iránt
is, a kik különben megérdemlenék.

Debreczen város ügyeivel lelkiismeret-
relesen foglalkozni s azt kritika tárgyá-
vá tenni — különösen egy pár évtized
óta — valóságos merényletnek tartják
az emberek s a ki az itteni kóros álla-
potokról egy-egy pillanattig is félre leb-
benti a szemfedeleit, annak veszni kell!
mert a m i n t m o n d j á k, annak
Debreczenben minden t e k i n t é-
l y e s emberrel meggyül a baja s a
legenyhébb büntetés a mivel sujtják a
merénylőt, az, hogy hivatalos vandaliz-
mussal és fufanggal kitekerik a nyakát.

Órizz Isten, hogy valakit igazságtal-
anul egy szóval is bántsak, épen azért
én az afféle „a z t m o n d j á k“,
«u g y b e s z é l i k» rémhistóriák-
ban absolute nem hiszek; de akár hisz
az ember benne akár nem, mindenké-
pen különösnek tűnik fel és kiros visz-
zatetszést kelt ez a tapasztalat, hogy
itt Debreczenben a városi tisztviselőket
nemcsak hogy „Nebántsd virágok“-nak
tekintik, hanem szenteknek és sérthetel-
leneknek vallják, mint megannyi szu-
vén főt, akiknek minden tettök — akár
jó, akár rosz — gondviselészerű és tö-
kéletes.

Személyes közvetlen tapasztalatból
kívánok ezáltal egy esetet megemlíteni:

A tavaszszal mikor a szavazat ösz-
szeíró küldöttség a képviselő választó
polgárok névlajstromát revideálta és új-
ból összeállította, egy valaki megjelent
a küldöttség előtt, hogy ő diplomája és
értelmisége alapján a debreczeni III.
ker. választói névsorába kíván fölvetetni
Az ő-szeíró küldöttségi tagok a szo-

kott [?!] udvariassággal, kitűnően sike-
rült komplementek és frázisok alkalma-
zásával nyugtatták meg a jelentkezőt,
hogy minden rendben lesz s ők tudják
a további kötelességöket.

Az illető nem volt később azon
helyzetben, hogy a közszemlére kitett
névsort megtekinthette volna, de meg
sokkal inkább bizott a szavazat összeíró
küldöttség őszinteségében és humanitá-
sában (minthogy idevonatkozólag külön
hivatalos adat is volt a küldöttség rendel-
kezése alatt) semhogy eljárásuk törvényes
voltát gondolatban is meggyanusithatta
volna. És most (a mikor már késő) kitű-
nik, hogy az illető a szavazók illetve
képviselő-választók névsorából — „v é-
l e t l e n ü l“ kimaradt. Ha még
hozzá tesszük, hogy ez a törvény erejé-
nél fogva képviselő választási jogosult-
sággal bír s a névlajstromból „v é l e t-
l e n ü l“ kiközösített ember politikai
hitvallását illetőleg ellenzéki, a törvény
pedig idevonatkozólag azt parancsolja,
hogy: »A ki meghatározott kvalifikáci-
óval bír, a választók névjegyzékébe
felveendő, habár személyesen nem je-
lentkezett is“ . . . akkor talán szabad
lesz a legelszomorítóbb csacsiságnak
nyilvánítani azon sületlen ráfogást, hogy
itt pusztán csak «véletlenséggel», nem
pedig célzatos politikai tapintatlansággal
és törvénytípással van dolgunk.

Ha szabad lenne ezek után a leg-
nagyobb alázatossággal egy ártatlan kér-
dést megkoczkáztatnom:

Vajjon még mindig nem jött volna
el az ideje, hogy Debreczen városa ön-
magát megemberelje azáltal, hogy a
maga hivatalnoki karát annak rendje
módja szerint kimustrálja — megtize-
delje — és aztán nemcsak holmi „nad-
rágos“, hanem egyszersmind a szó nemes
értelmében összeválogatott „irni olvasni
tudó“ emberekből alkossa meg?!

A képviselőház ülése.

Komor képet mutatott nov. 23-ikán a
képviselőház, az ülés megkezdése előtt. A
kvóta arányban Magyarország százalékos rész-
vételének emelése volt az oka a komor han-
gulatnak, mely alól még a tizenhárom próbás
kormánypartiak sem menekülhettek, azon bi-
zonyos meggyőződés nyomása alatt, hogy a
máris tulterhelt Magyar Állam ezen új el-
viselhetetlen tulterheltetését, a melyet más
terhek is még súlyosabbá fognak növelni, a
közjogi ellenzék nem fogja egykedvűen tűrni,
hanem vihart idéz elő a Magyarországra újabb
és újabb terhek rányomása ellen.

Az ülést Perczel D. elnök nyitotta
meg. A múlt ülés jkvének felolvasása és hi-
telesítése után bemutatta Lator Sándor M.-
Szigeten választott új képviselő megbízó leve-
lét, a melyet az állandó igazoló bizottság-
nak adtak ki.

Ugyancsak az elnök bemutatta a miniszterelnök átiratát, mely szerint a delegációt a király leiratilag, nov. hó 30-ikára Bécsbe hívta össze. Javasolta, hogy a Ház nov. 27-iki ülésében valassa meg a delegációt. (Helyeslés jobbfelől.)

Madarász J.: Kötelességének tartja azt a megjegyzést tenni, hogy a delegáció megválasztása nincs a házszabályok szerint napirendre tűzve. Kéri tehát, hogy előbb tűzzen ki napirendre a kir. leiratot tárgyalás végett. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Széll K.: Nemcsak bizonyos, de minden bizottság megválasztásakor erre vonatkozó indítvány tételük meg. Ezt az indítványt a Ház még sohasem tűzte ki különös ülés napirendjére. Partolja az elnök javaslatát, hogy a delegáció hétfőn megválasztassék; mert ennek a bizottságnak összehívását a törvény rendeli el és a törvény értelmében történt most ez az indítvány. (Helyeslés.)

Madarász J. félreértett szavainak helyreigazítására kér szót. Alkotmányos szempontból nem helyes a min. elnök okoskodása. A képvis. háznak mindig megvan a joga, hogy annak a bizonyos bizottságnak határozatát meg ne szavazza. De ő nem ez ellen szólt fel, hanem az ellen, hogy a Ház valami felett itt határozzon, ami nem volt napirendre tűzve. (Helyeslés balfelől.)

Széll K.: Nem kívántam semmi olyat, ami házszabály- vagy alkotmányellenes. Abban semmi sértés sincs, hogy a Ház hétfőn választja meg a delegációt, a nélkül, hogy erre nézve egy külön ülésben határozatot hozott volna.

Pólny Gy.: Félretlenül Madarásznak van közjogi igazsága. Ha egy királyi leirat a parlamenthez érkezik s az a képviselőház külön tárgyalás nélkül vezi tudomásul, akkor az egyszerű királyi parancs. A parlamentet nem lehet egyszerűen utasítani, hogy valassa meg a delegációt, mert annak törvényes előfeltételeinek kell tennie. Nem akar most vitát a fölött provokálni, lehet e addig delegációt egyáltalán összehívni, míg a kvótáarany megállapítva nincs. Sok esetet tudna felhozni, amikor a delegáció megválasztását egyénissen meg lehet tagadni. Ha a miniszterelnök pusztan opportunusból kéri a delegáció hétfői megválasztását, nem lehet az ellen ellenvetése, de ha azt úgy tekintjük, miut királyi parancsot, akkor okvetlenül ragaszkodik Madarász képviselő ur indítványához.

Elnök: Mután senki sem kíván szólni, fölteszi a kérdést: (Fő kiáltások a szélsőbaloldalon: Ez nem napirend! Zaj.)

Bartó Ödön a házszabályokhoz szól. A kérdés az, hogy a királyi leirat napirendre tűzessék-e, vagy sem? Nem tud olyan okot, amely miatt a leiratot napirendre ne lehetne tűzni. Határozathozatal tárgyat nem képezheti az, ami napirendre nem volt tűzve.

Elnök: A 30 évi gyakorlatnak megfelelően egy indítványt terjesztett elő, melylyel szemben egy ellenindítványt nyújtottak be. E fölött most dönthető. (Nagy zaj a szélsőbalon. — Főkiáltások: Nem lehet! Fölteszi a kérdést.)

A többség elfogadta az elnök indítványát Madarászeval szemben.

Elnök benyújtja a dárda ikerület függetlenségéi polgarainak kérvényét a kvótá emeléséll. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) A házszabályok értelmében nem lehet felolvasni.

Hantaller Lajos: Ha önök az előbb megsértették a házszabályokat, most is megsérthetik. (Nagy zaj)

A kérvényt a kérvényi bizottsághoz utasítják.

Kabos Ferencz bemutatta a mentelmi bizottság jelentését hat mentelmi ügyben. Napirendre tűzéséről később határoz a Ház.

Rosenberg Gyula bemutatta a közgazdasági bizottság jelentését a hazai iparosok állami kedvezményben való részesítéséről szóló javaslatról. Napirendre tűzéséről később határoz a Ház.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter törvényjavaslatot nyújt be az ujonczjutaléknak 1900. évre való meghosszabbításáról, s az ujonczjutaléknak 1900-ra való megszavazásáról, továbbá jelentéseit az önkéntesek 1899-iki tiszti vizsgájának eredményéről, a közös hadsereg magyar ezredeiben és a honvédségnél az 1898—99-ik évben előfordult öngyilkosságokról és 1899. október 1-én történt tiszti áthelyezésekről.

Ugy a törvényjavaslatot, mint a jelentéseket a véderő-bizottsághoz utasították.

Érdekes ez a jelentés, azért statisztikai adatait ide iktatjuk:

1898. november 1-től 1899. okt. 31-ig a közös hadseregből 60 gyalogos és 68 lovas tiszttel helyeztek át a honvédséghez. 1898—99. szolgálati évben a közös hadsereg magyar ezredeiben 118 öngyilkosságot követtek el és 61 öngyilkosságot kísértettek meg. A honvédségnél ennek a száma 35, illetve 11 volt. A tiszti vizsgálat letevésére 1898—99-ben teljesített tényleges szolgálat után hivatott volt a közös hadseregnél 1508, a honvédségnél 336. A vizsgálatot sikerrel letette 1134, illetve 284. A vizsgálaton visszatettek a hadseregben 341, a honvédségben 42. A betegség miatt nem tette le 8, illetve 0. A vizsgálatot nem tette le a hadseregnél 2, a honvédségnél 4 önkéntes.

Széll Kalmán miniszterelnök: «A törvény azt mondja, hogy kölcsönös alku alapján kell megállapítani a kvótát. Ez az alku mód törvényesen elő van írva. Ennek a törvényes kelleknek elég van leve. A kvótábizottság beterjesztette a miniszteriumnak részletes jelentést. Ennek megfelelően a jelentést a törvényjavaslattal együtt leteszem a Ház asztalára és kérem a Házat, hogy azt a szokott módon vegye tárgyalás alá. Ez a szokott mód az, hogy a javaslat és jelentés a pénzügyi bizottsághoz terjesztessék előleges tárgyalásra. A jelentés és javaslat kinyomtatása folyamatban van és még a nap folyamán kiosztatnak a Ház tagjai közt. (Helyeslés jobb felől.) Ezzel szemben

Kossuth Ferencz azt indítványozta, hogy az előterjesztéseket előbb az osztályokhoz utasítsák. Annyira fontosak az előterjesztések, hogy lehetővé kell kell tenni minden képviselőnek az osztályokban való hozzászólást. A kvóta-javaslat szerint 4,929.724 frittal több lesz a közös ügyre a kiadásunk, ha semmi emelkedés nem lesz a közös költségvetésben. Hátha még emelkedni fog a költségvetés. Mindenkinek kötelessége a szegénységbe süllyedt magyar adózó polgárság kenyeréért megvédeni: ez az osztályokban könnyebb. A szélsőbal állaspontja im, ez: — Nem szavazott meg e párt soha semmiféle kvótát, mert az állami függetlenségünk megerősítését jelentette volna. Nem fogja megszavazni most sem. Harom és fél évig kioldták a kormányok és bizottságok s az eredmény izzó gyűlölet a népek közt s földadása a magyar érdekek. Ez karos és vészhozó. Abban a gyűlöletben, amelyet a közös ügyek körül folytatott harc kelt a népek között, még a közös védelem kötelességének is nehéz eleget tenni. A kormányelnök most beterjesztette a kvóta-bizottság jelentését, amely részletes adatokkal támogatja a 34-4 százalékos kvótát. Két bizottság már azt bizonygatta a képviselőháznak, hogy a kvótát nem lehet emelni. Hat ez a két bizottság félrevezette az országot? A 67-es rendszer rosszabb helyzetbe döntötte az országot, mint az abszolutizmus, amely soha sem rótt a magyarokra még harmincz százaléknyi kvótát sem. — Országunk mostanáig nem fejlődött akkorát, hogy Ausztriához képest való fejlődésének aránya ennyit változott volna. Ma is mezőgazdasági állam vagyunk, Ausztria pedig iparos állam s ennek a két gazdasági ágának a fejlődése az újabb korban az ipar részén állott. Meggyőző adatokkal is szolgál bizonyításához, de utasít különösen arra, hogy ezeket a Ház megtalálhatja Horánszky Nándor könyvében. (Dérültség.) Indítványát elfogadára ajánlja. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Széll Kalmán: (Abczuz! Le vele! Ne emeljük a kvótát! — tört ki siketítő zajban a szélsőbal: Emel-e a kvótát? Alairta-e

a 96-os jelentést? Nem emelheti hát a kvótát. A zajra a jobboldal ellenzajjal felelt.)

Pár percig tartott, míg Szell Kalmán szóhoz jutott s megjegyezte, hogy nem kedvelésből, hanem kötelességből szól, tehát meghallgatást követelhet. (Ki-ki törő zaj.)

Leszkay: Frázisokat nem hallgatunk. Szell Kalmán: A 96-diki és 98-diki jelentést aláírtam. Majd kifejttem, miért írtam alá és miért járultam hozzá a tegnapi megállapodáshoz. Be is tudom bizonyítani, hogy a két állaspont között nincs különbség. Majd lesz erre idő.

Hentaller: Gondoskodunk róla!

Marjai: Szószatjarkodni tud.

Szell kormányelnök: Bő alkalom lesz majd feyvereink összemérésére. Kossuth szerint a kvótábizottság törvénytelenül járt el. Ez méltatlan vád, hiszen a bizottság vaskos kötetnyi részletes adatokkal támogatja javaslatát. Hogy mi kepp tette ezt a bizottság, arról később kell vitázni. Nem egyszerűen politikai szempont döntött a tegnapi megállapodásnál, ezt csak a lapok mondják...

Pichler: A Falk lapja...

Szell Kalmán: ...hanem számvetés és alku alapján. Csak az utolsó törzszámokban kifejezhető különbség elenyészése történt számvetés nélkül. Hogy helyesen történt-e, azt később kell eldönteni. Azzal a számítással, amelylyel 1886-ban megállapították a kvótát a bruttó bevételek alapján kijönne 33,87% kvótát nem ajánlotta fel a magyar bizottság azért történt, mert hiszen alkudott. Mindeközbe (!) egy felszázalek az, amit a számok ellenére ráfizetünk a megállapodásra. Kéri az osztályok mellőzését.

Pichler: Az a bezed őt milliót jelent, tehát őt perc szünetet!

— Hoch! Abzug! — kiabálták a sok a szélsőbalról.

Komjáhy Bela: A kvótábizottságok mindig politikai tekintetek szerint egyezkedtek s nem a két ország tehervi-elő-képességének számbavétele vezette őket. Abban pedig nincs komolyság, hogy a kvóta-bizottság jelentését felülvizsgálásra a pénzügyi bizottságra bízzák, amelynek elnöke a kvóta-bizottság előadója s tagjai között is igen sok van a kvótábizottság tagjai közül. Ezért járul Kossuth Ferencz indítványához, hogy a javaslatot az osztályok tárgyalják, hogy mindenki tisztaba jöjjön a kérdéssel, melyben meg ő előtte is sok homályos. (Helyeslés a szélsőbalon.)

A Ház ezután elfogadta Kossuth Ferencz javaslatát s elfogadta a kormányelnököt. A ház megszavazta a horvát pénzügyi provizóriumot is harmadszori olvasásában.

Következett Papp Elek inerpeliációja, a ki pártja megbízása folytán fővilágosítást kér a földművelésügyi minisztertől az iránt hogy miért rendeltek az osztrákok zárlatot a kőbányai sertés telep ell n.

1. Minthogy az állategészségügyi egyezménynél az volt a célja a kormányoknak, hogy biztosítsa Magyarország állatfogyalmát s megvédje az — osztrák kormányzat folytonos vexatorius eljárásól, hatarezáraitól, kérdés, akar-e, tud-e er vényt szerezni a miniszter ur az állategészségügyi egyezményeknek s meg tudja-e akadályozni, vagy megengedőnek találja hogy az osztrák belügyminiszter dirigálja a magyar sertéskereskedelmet és hogy tet szése szerint szabalyozza és csökkentse a magyar sertésnek Ausztriába való bevitelét!

2. Tehát szandékozik-e oly rendszabályokat életbe léptetni, a melyek az állat-kivételinkre mert jogtalan csapásokat jövőben lehetetlenné teszik, s legsürgősebb segíteni a most felmerült bajon es elhárítani a sertés-kivételünk megnehezítése céljából jogtalanul emelt akadályokat, hogy Kőbányáról a sertés-kivételnek útját ne állhassák az osztrákok.

3. Akar-e és szükségesnek látja-e oly irányban mozgalmat indítani és kedvezményez intézkedéseket tenni a sertéskereskedelmünk decentralizálására nézve, hogy ne egyedül Kőbányától függjön az ország

ezen fontos jövedelmi forrása, hanem, ha baj éri az egyik vidéken felállított telepet, teljesítse a feladatot a másik.

D a r á n y i Ignác főmívelésügyi miniszter rögtön válaszol. Tény, hogy 60 sertés szállított Bács-Ujhelyre, mely elhullott. Az ottani közegek sertésveszt állapítottak meg. A bécsi magyar főorvos is ezt konstata. Az osztrák belügyminiszterhez a zár elrendelése után azonnal táviratilag fordult. Azt felelte, hogy a zárlatot fel nem oldhatja, de leölt sertest külön engedéllyel lehet Bécsbe szállítani. A boncz jegyzőkönyvet még nem kapta meg s így a tényállítás kiderítve nincs, Zárlatot csak akkor rendezhet el az osztrák, ha behurcolás veszélye forog fenn. Kőbányáról arról értesítették, hogy 33,000 sertés között nincs fertőzött. Értékesítette tehát az osztrák belügyminiszter, hogy szakközsegeivel megvizsgálta Kőbányát.

A zárlat, ha konstataltatott is a vész 49 napon túl nem terjedhet. A sertéske-skedelem decentralizálásában sok üdvös eszme van s ez iránt intézkedést is már. Barson mar van serteshizláló. A decentralizálást mindenkepp előmozdítja. Elismeri hogy az állami egészségügy körül sok hiány van. Az államiaknál azonban nincs s ezért szandékában van az államosítás. (Helyeslés) Reménye van, hogy az osztrák kormány lojalisan meg fogja tartani a megállapodásokat. Elismeri, hogy az a lamforgalmi egyezség ellen Ausztria nemely körében izgatnak, de kijelenti, hogy ezt a kiegyezés integrans részének tartja. Kéri valasza tudomásul vételét. (Helyeslés.)

P o p p Elek tudomásul vette a választ. A Ház is tudomásul vette.

E l n ö k az ülést 3/4 órakor be-kesztette.

KÜLFÖLD.

Ausztria. A c s e h e k o b s t r u k c z i ó j a. Az osztrák képviselőház nov. 23-iki ülésén annak rendje és módja szerint megkezdődött a z o b s t r u k c z i ó. Napirenden azok a rendkívül aktuális ügyek voltak ugyan, a melyeket az uralkodó első sorban ajánlott a pártvezérek figyelmébe, így a többi közt a kiegyezési javaslatok, de a csehok már ekkor belemertek az obstrukcióba. Az a beszéd, a melyet **D o l e z s á l** cseh képviselő elmondott, azt bizonyítja, hogy fontosabb ügyet, legalább egyelőre, nem fognak tárgyalni.

D o l e z s á l ugyanis sürgős indítványt jelentett be az 1900-dixi népszámlálásról s ezt végtelenül hosszú beszéddel vezette be. Beszédében folytonosan idézett és könyvekből olvasott. Egy csöpp kilátás sem volt arra, hogy a Ház átterjen a napirendre. **D o l e z s á l** igyekszik megmutatni, hogy obstruál. Egészen jelentéktelen dolgokat nyomatekkel mondott el, ismétlésekbe bocsátkozva és párhívei a legnagyobb badarságokkal tapsoltak neki. Kevésel tizenkettő előt kezdte el beszédét s még két órakor folyton beszélt, a mikor még csak azt jelentette be, hogy nem-okára ráter indítványának tulajdonképp tárgyára. Utána mégis aztán **K a f t a n** szólott a napirendhez és megkezdte beszédét folytatta a tegnapi ülésben is, a mikor félkettőkor befejezve **D v o r z s á k** először az egészségügyet érintette, majd a kiegyezéshez szökött, a melyről azt mondta, hogy a c s e h e k e l nem fogadják.

Oroszország és Ján. Hetek óta tartja magát az a hír, hogy **O r o s z o r s z á g** és **J a p á n** között elkeseredett konfliktus támadt. Angol részről azt jelentik, hogy a japánok szerfölött elvannak keseredve Oroszország iránt és hogy szárazon és vizen készülődnek, hogy visszaszerzik azokat a kedvezményeket, a melyeket a kínai háboruban kaptak, de a melyeket időközben Anglia, Németország és Oroszország elvett tőlük. Nehéztelenség különösen Oroszország ellen fordul, a mely Kóréában egyre jobban terjedkedik a japán erdekék kárára. Hogy a konfliktusnak komolyabb következményei lehetnének, azt Angliában kétségbe vonják, mert Ján filottája nem elég erős arra, hogy harcot kezdjen, az új hadihajókat pedig

csak most építik. Azonkívül az ország pénzügyi viszonyai is oly kedvezőtlenek most, hogy nem rég Ján kénytelen volt hadibudgetjét is leszállítani.

Olaszország. A pápai konzisztóriumot, amelyet novemberben készültek megtartani, elhalasztottak decemberre, mert mint egy római jelentés mondja, a vatikán a kormányokkal való tárgyalásat még nem fejezte be. Mint bizonyos dolgot annyit tudnak Rómában hogy a konzisztóriumban az idén nem fognak biborossá kinevezni senkit.

Vilmos császár angliai útja. Egyes párisi lapok érdekes kommentárt fűznek Vilmos császár angliai útjához. Meg vannak győződve, hogy a windsori találkozón, a melyet családi tulajdonságának hirdettek hivatalosan, világra szóló politikai események történnek. Franciaország, mondják tovább, magára veszen követ, ha ezek az eredmények ránczva nagyon kedvezőtlenek lesznek. Mert Vilmos császár, mikor pár évvel ezelőtt Krüger elnöknek elküldte az a híres telegramot, közveve fölszólította Franciaországot, hogy lépjen szövetségre Németországgal Anglia ellen. Franciaország azonban nem maradt a császár hívó szavát nem akarta megerteni és ezzel arra az útra terelte a német politikát, amely most Windsorbába vitt.

Oroszország. **W i t t e** orosz pénzügy miniszter elfogadása. Pétervárról azt telegrafálják, hogy **W i t t e** orosz pénzügy minisztert letartóztatják. A letartóztatás okáról még eddig semmit sem tudnak.

L o k a l a n z e i g e r föntartással közli azt a hírt s már azért is valószínű lennek tartja, mert **I I. Miklós** császár trónra lépte óta mindig **W i t t e** volt a legbensőbb tanácsadója, a kinek tanácsát minden fontosabb ügyben kikérte.

A háború.

A harctérről érkező újabb hírek nagyobb része most a mellett szól, hogy **L a d y s m i t h** e hónap 21-éig még angol kézben volt, de **J o u b e r t** tabornok maga is azt jelenti Pretóriába, hogy a város teljes kapitulációja biztosítva van. Nezzük, mi történik ez alatt Natalban. A burok óriás gyorsasággal és csodálatraméltó bátorsággal haladnak lefele a durbani vonat mentén egészen Pietermaritzburgig s körül zárással fenyegetik most Natal kormányzó városát is. Keletről **W e e n e n** és **G r e y t o w n** irányából 4 ezer főnyi bur sereg siet a nagy bur sereg támogatására, nyugatról pedig 3 ezer oránzi bur haladt át az angoloktól valószínűleg kiürített **N o t t i n g h a m** erődön, hogy egyesüljön **J o u b e r t**tel. Ez az utóbbi hír megcafolja az angol lapoknak azt a minapi jelentését, hogy az oránzi burok hazájuk védelmére elhagyják Natalt s legnagyobb részük urban van **B o e m f o n t e i n** felé, hogy **B u l l e r** nagy serege ellen fővegyék a küzdelmet. Épp az ellenkezője igaz e híreknek, mert ez a több ezer főnyi oránzi sereg egészen új csapatokból áll, a melyek most jöttek Oránzból. **J o u b e r t** már hozzáfogott Pietermaritzburg körülzárásához is. **J o u b e r t**nek mindenestre igen nagy haderővel kell rendelkeznie, ha ezt a valóban vakmerő haditervet megakarja valósítani. Mert ha **L a d y s m i t h** még nem adta még magát, akkor ott is nagyobb sereget kellett neki hagynia, hogy **W h i t e** tabornok e-eleg-s kirohanását és menekülését megakadályozza. **E s t c o u r t** körülzárására is kell néhány ezer ember, a **M o o i R i v e r** mellett levő angol tábor ostromára is hagyott **J o u b e r t** több csapatot. **W e s t o n**ban is van angol őrség, azt is meg kell akadályozni, hogy visszamehessen Pietermaritzburgba, a natali főváros közeleiben levő dombokon néhány megerősített helyen szintén van egy-két angol őrség. Honnan van tehát **J o u b e r t**nek annyi katonája, ha ezek után mégis nagy sereggel, a táviratok szerint tizezernél több emberrel készül Pietermaritzburg ostromára? Úgy látszik, hogy azokon az új csapatokon kívül, a melyeket **T r a n s v a l**ból és **O r á n z s b**ól kapott, erős segítséget talált a natali bur népben, a mely már hozzácsatlakozott, épp úgy, mint a fokföldi hollandusok egyre na-

gyobb számban állanak be a burok seregeibe. Az angol jelentéseket összevéve, kiszámíthatjuk, hogy Pietermaritzburgban körülbelül 8-9 ezer angol katonája van. Pietermaritzburg helyőrsége ugyanis, mielőtt még a segítő csapatok megerkeztek, ké es fél ezer emberből állott; 1500 embert ebből elküldtek már régebben a Durbanból jött hajóandárral és egy segítő zászlóaljjal együtt **L a d y s m i t h** fölszabadosítására, ezek a csapatok azonban csak **E s t c o u r t**ig jutottak, a hol meg is rekedtek. Maradt tehát a kormányzóvárosban 1200 ember, Durbanba jött **F o k v á r o s**ból eddig összesen 14 ezer ember; ezekenk azonban csak a fele, tehát 7 ezer tudott eljutni Pietermaritzburgba, a másik fele azonban még Durbanban veszteget, mert csak a minap szállt partra **f a r a d i** még s azonkívül még elég lova és öszvére. Ha **J o u b e r t** siet, ekkor Pietermaritzburgot is körülzárhatja mielőtt még a többi segítő csapat is odaerhetne. Londonban természetesen óriási az izgatottság a natali események miatt, mert látják hogy az eddig mozgósított angol haderő korántsem elég; sietve készítik tehát elő a 6-dik haditettét is, hogy a harctérre küldjék. Amde Anglia barmely sok hajója legyen is, mégis kifogyott a szállitohajókból s most az Egyesült-Államokból bérelt hajókat a katonaszállításhoz.

A nyugati harctéren javulnak az angol hadi viszonyok, amennyiben **B e l m o n t**ból **M a t h u e n** tabornok következő távirattal az angolok győzelmét jelenti:

«Napkeltekor erős hadállásban megtámadtam az ellenséget és shrapnel-tűzzel előkészített főtámadást intéztem ellene. A gyalogság különösen tartotta magát. Egy hajóandár és lovasság támogatta. Az ellenség bátran és ügyesen küzdött. Ha később támadom meg, sokkal nagyobb lett volna a veszteségem. A győzelem teljes. Negyven embert elfogtam s most számos bur eltemetésevel vagyok elfoglalva. Az elesett s megsebesült burok nagyobb részét elvitték társaik. Sok lovat és marhat ejtettem z-akmányul es sok hadiszert pusztítottam el. Az angolok reszeről elesett 3 tiszt, 55 katona, megsebesült 21 tiszt és 128 katona; 18 embernek nyomát vesztett.»

Azonban ismét 8 zászlóalj miliczia mozgósítását s egy második hadosztály alakítását s a lovasított gyalogság megerősítését rendelik el.

Színház.

Romeo és Julia.

Csütörtökön **S h a k e s p e a r e** örökszép trágédiája, **R o m e o** és **J u l i a** került színpadra. A nézőtér úgy szólván teljesen megtelt, a mi fényes bizonyossága annak, hogy közönségünk nagyon is élvezni tudja **S h a k e s p e a r e** remekműveit. **R o m e o t** **T ó t h** Elek játszotta. Kíváncsisággal néztünk fellepése elé, mivel eddigi debreczeni szereplése alatt nem produkált olyan alakítást, hogy határozott véleményt mondhattunk volna róla. **R o m e o**jával azonban bebizonyította, hogy képzett, tehetséges színész, a kire, ha így fejlődik, szép jövő vár. Szerepének legnehezebb részeit is teljesen megértette és kidolgozta. Igazi kabinet alakítást nyújtott s az ő **R o m e o**jához hasonló nem igen láttunk még a debreczeni színpadon. Méltó partnere volt **J u l i a** személyesítője **F á i F i ó r a**; egyik legnagyobb sikerét aratta ez este. Rendkívüli hatással játszott, a mit a közönség az egyes jelenetei után sűrűn felhangzó tapsok és kihívással méltányolt. **K i s s I r é n**, **F e n y e r i T a n y**, **S z a c s v a y** és **R u b o s** kisebb szerepeiben minden tekintetben hozzájárultak ahhoz, hogy igen jó előadást nyújtsanak.

—s—n.

Sulamith.

(Zsidó dalmű öt képből. A debreczeni színház premierje 1899. november 24-én.)

A híres, a vitás, a sok szerzőjű, de sok pénz szerző **S u l a m i t h** nagy diadalal vonult be tegnap este a debreczeni színpadra. A naiv és mégis tartalmas mese, a gyönyörű,

elbűvölő melódiák megindítottak minden szívet s a mi egy igazi nagy siker külső jele: még a vassfüggöny ajtaja is kinyílt.

Magáról a darabról elég, ha röviden írunk. Sikere, reklámja olyan példátlanul nagy volt, hogy nincs az az olvasni tudó ember, aki azt ne ismerné.

Még nagyobb reklámot nyert a darab akkor, midőn szerzőit kezdték ki'atni. Rengeteg verzió s rengeteg számú szerző támadt, akiknek a száma az ugynevezett átdolgozókkal még növekedett.

Pedig hát a Sulamithnál alig lehet szó szerzőkről.

Az esetleges szövegíró: Goldfaden sem végzett ám valami nagy munkát.

Lengyel jár. onban, nagyon primitív tudással és drámai érzéssel írta meg biz' ő az ó-kori zsidóleány egyébként gyönyörű legendáját.

A zene pedig a szöveghez hasonlóan egyszerű, mesterkeletlen. Jellegzetes, a mi füleinkben exotikusnak tetsző, keleti zene az, melyben a régi héber énekek fenséges és lágy melódiája cseng vissza. De ezekhez a gyönyörű melódiákhoz nem igen kellett komponistát, legfeljebb egy szerencsés kéz és új hangszerezés.

Akárkik is szerezték különben Sulamith példátlan sikert aratott s ezt a sikert első sorban az egyszerűségében is fenséges zenének köszönheti a darab.

Meséje ez: S u l a m i t h (Bódi Ela) a betlehemi Monasch (Baitha) csodaszep leánya, midőn Jeruzsálmbe menő atyját elkíséri, a pusztában találkozik Absolonnal (Környei), ki életet menti meg. Megszereik egymást: Absolon hűséget esküszik. Tanul a kutat hívja fel, melyből előbb mentette ki Sulamithot és egy vadmacskát.

Absolon elfelejti Sulamithot és esküjét. Más leányt vesz el s házasságát az Isten két szép gyermekkel áldja meg. De esküszegése tönkredulja boldogságát: egyik gyermekét vadmacska marja meg, a másik a kutba fulad.

Absolon örjög fájdalomában s akkor jut eszébe esküje s az elhagyott Sulamith. Ott hagyja nejét, Abigailt (F. Kállay Lujza), felkeresi az elhagyott kedvest, ki Absolont gyászolja még mindig s nem hallgat kérőinek ostromlására, és nőül veszi azt.

Ez az eredeti legenda meséje s ebben a formában hozta volt színre a Kisfaludy-színház direktora K ö v e s i s.

A Magyar Színház átdolgozásában a mese drámaibb s a darab vége halál és nem házasság.

B ó d i E l a nemcsak gyönyörűen énekelt, de teljesen érvényesítette hatalmas, drámai színésznői tehetséget is. K ö r n y e inél szebb hangú baritonista alig van a vidéken s tegnap már játékban is kitűnőt adott.

F. K á l l a y L u j z a elragadó A b i g a i l volt. Megjelenése, éneke, s meglepően erős, megrázó, drámai játéka egyformán nagy hatást keltett.

Nálunk a Kövesy-féle átdolgozásban került színre a darab. S ennek a befejezése sokkal jobban harmónizál a moll-ban írt, lágy, érzéki, keleti zenéhez.

A szöveg azonban mellékes a gyönyörű zene mellett, melynek legszebb számai: Absolon belepő dala, az eskü-dal, egy táncdal, a kérők dala és a végfialé.

Zsufolt ház tapsolt a darabnak s a szereplőknek, kik közül B ó d i E l l á n a k és K ö r n y e i B é l á n a k valóságos diadal-est volt a tegnapi.

K a r a c s I m r e a Kol Nidreh előeklésevel ért el nagy hatást.

A többi szereplők közül B a r t h a I s t v n, R u b o s, M a k r a y, C s a t a r és B a y szolgáltak reá nagyon a közönség tapsaira. De megérdemli a dicséretet minden egyes szereplő s csak őszintén gratulálhatunk K o m j á t h y direktornak kitűnő énekes személyzetéhez.

De gratulálhatunk a darab fényes kiállításához is, mely külön a fővárosi színházakéinél.

G y ö n g y ö s y Viktor festő valósággal remekelt a díszletekkel. Különösen szép a második felvonás berendezése s az utolsó felvonásban a valóban művészi megfestett templom.

A siker teljes volt. A kihívásoknak vége-hossza. A darab biztos kasszadarab s nagyon sok telt házat fog még vonzani.

a. e.

Tanárbeigatás a főiskolába.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, nov. 25.

Nagyszabású ünnepség folyt le ma d. e. a főiskola dísztermében.

Három tanár tartotta meg székfoglaló értekezését, Eröss Lajos theol. *k. Révész Lajos gymnasiumi és Nagy Zoltán tanítóképzői tanárok.

Nagy közönség volt jelen az ünnepélyen. A zöld asztal mellett foglalt helyet Kiss Áron ev. ref. püspök, gr. Dégenfeled József főgondnok, a kollegium három igazgatója és az új tanárok.

Ott láttuk a közönség sorában az akadémia tanári karát, valamint számos gymnasiumi és tanítóképzői tanárt.

Jelen volt még Némethy Lajos, Mitrovics Gyula lelkesek, Dóczy Imre középisk. felügyelő, több egyházi és világi méltóság.

A kollegiumi ifjuság teljes számmal részt vett az ünnepélyen, melyet a főisk. kántus nyitott meg a Hymnus előeklésevel, a mit a közönség felállva hallgatott végig. Majd ősz, érdemekben dus püspökünk emelkedett fel és felkérte a tanárokat értekezéseik felolvasására.

A felolvasások sorát Eröss Lajos nyitotta meg. Köszönetet fejezi ki a választásával megnyilatkozó bizalomért.

Egyszersmind körvonalozta programját.

Felolvasása »A hitvallásnak jelentősége és létjogának kérdése a protestáns egyházban« címmel mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét s felolvasása végén hangos éljenzéssel fogadták.

Révész Lajos gym. tanár Homérosz Iliászáról és Odüsszeájáról értekezett és Trójaról. Geografiai értekezésében kimutatta, hogy Homér geografiája nagyrészt poezis, Ezt is nagy tetszéssel fogadta a közönség, különösen pedig azon programját, amelyet a nevelés és tanításra vonatkozólag mondott el.

Végül még P. Nagy Zoltán tanítóképzői tanár munkája keltett visszhangot.

Czime »Református egyházunk énekgye« a fiatal tanár szakképzettsége minden sorából ki ünik.

Felolvasása után Kiss Áron püspök mondott szép beszédet az ünnepelt és beköszöntő tanároknak.

Következett erre Csiky Lajos ak. igazgató, Sinka Sándor főgymn. és Kovács Lajos tanítók. igazgató üdvözlő beszéde, mire az igen tanulságos és felemelő ünnepély a beköszöntő tanárok éljenzésével véget ért.

H I R E K.

* **Isentisztelet.** A vasárnapi — Nov. 26. — isentiszteletet tartják: A nagytemplomban: Mitrovics Gyula, A kistemplomban: Csutoros Albert. Az újtemplomban: K. Tóth Kálmán. Az ispotályi templomban: Fehér Gyula. Szegények házában: Békely Lajos.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e 10 órakor Schindler Márton segédlelkész tart isentiszteletet.

* **Érettségi vizsgálat.** A debreczeni ev. ref. főgymnásiumban a f. évi deczemberi pótlás javító érettségi vizsgálatok a következő sorrendben tartanak: 1., Pót érettségi vizsgálat: a) írásbeli: deczember 12—16 napjain b) szóbeli: deczember 20-an. 2., Javító érettségi vizsgálat: deczember 20 án. Jelentkezni kell a teljes vizsgálatra decz. 11. déli 12 óráig, a javító vizsgálatra decz 19. déli 12 óráig a főgymn. igazgatóságnál. Sinka Sándor főgymn. igazgató.

* **Az angol társalgó kör** f. hó 25-ikén az az a mai napon nem tartja meg szokásos szombati teastélyét, mivel ugyanazon napon lesz a tanárbeiktatási ünnepély, mely ünnepélyen az angol cub tagjainak nagyobb része jelen lesz. Hanem annál nagyobb eréllyel lesz megtartva a deczember hó 2-ikán szombaton rendezendő tea-estély, dacára hogy Ferencz estély lesz, midőn oly kiváló erők fognak felo-vasást, vagy beszédet tartani, mint Szell Park s enők, Csiky Lajos igazgató, Nagy Elek, tanár és Sebesy B. Vilmos a kör gazdája. Különben a tagok részére ozutál külön maghivók is fognak kiküldetni, a kik az angol nyelv iránt érdeklődő ismerőseiket, sziveskedjenek magukkal hozni.

* **A szerencsés hónap.** Az év tizenkét hónapja közt talán egy sincs kedvezőlenebb mint a November, ez a se nem tél, se nem nyár, amellet minden tényeztet megállító, rideg, kodós hónap. Mégis ez a hónap hozott lapunk szerkesztőjére kettős örömet. Egyik fia B a r t h a Elemér szombathelyi kir. törv. aljegyző nov. 6-ikán tette le a birói vizgát egyhangu képesítéssel, tegnap pedig másik fia, Dr. B a r t h a Béa debreczeni jogakadémia tanára nyert a kolozsvári Ferencz—József tudományegyetem egyhangu kitüntetésével egyetemi magántanári oklevelet, a Nemzetgazdasági szaktudományokból.

A debreczeni főiskolát is érdeklie hír, amely ránezve még teljesebbé válik azon tudósításunkkal, hogy ugyancsak akkor e ugyancsak ott Dr. K é r e s z y Zoltán, szintén egyetemi magántanári oklevelét e g y h a n g u képesítéssel szerezte meg. (A. E.)

* **A kvótaellenes népgyűlés.** A kvóta felmelése elleni mozgalom intéző-bizottsága elhatározta, hogy a kvóta felmelés ellen népgyűlést rendez, melyre felhívások útján hívják meg a polgárokat. A népgyűlést a jövő vasárnap délutánjára tervezik. A népgyűlést előkészítő biz. a városházát akarta a népgyűlés czeljaira kibérelni, de ezt nem adták oda. A népgyűlést tekintettel a hideg időre, zárt helyiségben akarják megtartni, ha azonban alkalmas helyet nem találnak, akkor az Újvásártéren, a népgyűlések szokott helyen tartják meg. Az előkészítő bizottság a népgyűlésre meghívja a függ. országgyűlési képviselőket, társas egyleteket, köröket és asztaltársaságokat. Valószínű, hogy a szociálistákat kihagyják a meghívottak közül, a kik pedig, mint hírlk, szintén részt óhajtanak venni a népgyűlésen, hogy tüntessenek az általános és titkos választási jog mellett. — A népgyűlés elnöke D i e n e s Márton lesz. — Szónokai pedig K o e n t h Ferencz E ö t v ö s Károly orsz. képviselők sst. sat.

* **Meghívás.** A 12 tagu bizottság elnök-ségétől. A honvédelemékek és szabadságemlék

letesítése tárgyában alakított bizottságnak 1899. november hó 26. napján, azaz vasárnap d. e. 11 órakor a «Csokonai szobában» tartandó ülésére. Komlóssy Arthur, bizottsági elnök. Targyak: 1. A f. évi aug. 9-én tartott bizottsági ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. A honvédelmi rendezése és őriztetésének kérdése. 3. Az emlékkerti szabadság-szobor ügyének további fejlesztése.

* **A városi szeszkereskedés.** A belügyminiszter ma érkezett leiratával helybenhagyta a közgyűlés, ama határozatát, hogy a városi szeszkereskedés december 31-ig fentartja a további fenntartása iránt a számadatok bemutatása után határozás elutasította a több debreczeni polgar aírásával ellátott erre vonatkozó felelőszót.

* **Debreczeni dalegylet H. Szoboszlón.** A hajdu-szoboszlói állami polgári iskola tan sok szegény tanuló jár, a kinek meg tanönyvre is alig-alig telik, némelyik pedig épen a könyv miatt, mert nem tudja azokat beszerezni, kénytelen az iskolát elhagyni. A lelkes tanárikar segíteni akar a bajon és elhatározta, hogy segélykönyvtárat létesíteni a célból a könyvtár-alap javára hangversenyt rendez, melynek határnapján december 9-ét tűzték ki. A hangversenyen való közreműködésére a debreczeni dalegyletet igyekeznek megnyerni a célból a tanárikar át is írta a dalegylet elnökségéhez. A választmány ugyan meg nem határozott ez ügyben, de a hangathól itéve a dalegylet december 9-én átmege hangversenyezni. A hajduszoszoboszlóiak, mint értesülünk, örömmel és lelkesedéssel várják dalosainkat, a kik elmennek hangversenyezni, a szegény diákok javára.

* **Hadkötelesek összeírása.** A városi tanács katonai és illetősegi allítás és népfelkelő köteles itjakat, kik az 1877., 1878., 1879., 1880., és 1881. évben — valamint azon más közszabályi illetőségű allítás köteleseket kik az 1877., 1888., és 1879. évben születtek, hogy összeírásuk végett a katonai és illetőségű ügyosztálynal (Varosháza keresztpület I. emelet, Hatósági bizouyvány, keresztleve), munka vagy cselédkönyv magukkal hozandó) naponta délelőtt 9-től 12 óráig délután 3-tól 6 óráig legkésőbb f. évi november hó végéig annnyival is inkább jelentkezzenek, mert a ki ezen jelentkezést a nélkül, hogy egyőzhetetlen akadályok batráltatták volna — elmulasztja, kibágást követ el és 5 forinttól 100 forintig vagy ennek megfelelő szabadság vesztéssel büntették.

* **A Debreczeni Tornaegylet közgyűlése.** Az egylet választmánya 1898. jun. havában arra kapott megbízást a közgyűléstől, hogy az anyagi ügyek rendezésére 10 ezer forintos újabb kölcsönt vegyen fel az egylet bérházára. Időközben azonban a viszonyok úgy alakultak, hogy ez a művelet nem látszott alkalmasnak az egylet bajainak orvoslására, minél fogva a választmány az egyedüli még hátralevő eszközhöz nyult a alkudozásba lépett a városi tanácscsal az ingatlanok s a terhek átvétele iránt. A tanács mekkapta a városi közgyűléstől a felhatalmazást a megvetelre; most a Tornaegylet választmánya kér hasonló felhatalmazást az egylet közgyűlésétől az eladásra. Ez lesz a tárgya a dec. 1-én este 9 órakor a Dreher-féle sörcsarnok külön termében tartandó rendkívüli közgyűlésnek. Erre az estére esik egyszerűségi a decemberi társas összejövetel is, mely ezentul minden hó első pénteken fog tartatni ugyanazon helyen este 8 órakor.

* **Nyilvános köszönet.** Azon megható részvételt, melylyel a magyar kir. államvasutak helybeli gépjávitó műhelyének, nagyszagos főnöke, mélyen tisztelt vezetősége, tarsukai gyászoló munkásai, a Tekintetes «Városi» és «Egyetértés» Dalegylet, kedves rokonok, ismerősök s a nagy érdemű közönség, váratlanul elhunyt, felejthetetlen férjem temetésé alkalmából leújtó banatomat, szóval, tetel s megjelenésükkel oszlatni igyekeztek; fogadják szívből jövő, halás köszönetemet. Özv. Nagy Jánosné, sz. Nagy Róza.

* **A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egyletének debreczeni fiókja.** f. évi december hó 2-ik napján, szombaton este 8 órakor a «Korona» vendéglő táncz helyiségében ismerkedési estélyt rendez, minden belépő-díj nélkül.

Ezen ismerkedési estélynek főczélja az, hogy az egylet eddigi tagjai megismerjék egymást és mód ayujassék a debreczeni ipar. munkásoknak, az egyletnek tágabb körű megismerésére.

A humanus egylet keletkezését és eddigi működését Lakatos József ur, a fiók-egylet pénztárnoka fogja ismertetni.

Tekintve a nemes czélt, az «Egyetértés» és a «Munkás-dalegylet» felajánotta szives közreműködését, továbbá czitera, monológ és szavaltok előadásával, a rendezőség gondoskodik, hogy mindenki kedélyesen töltse ezen családias jellegű estélyt.

Ugyszintén jó ételek és italokról, valamint pontos kiszolgálásról gondoskodik van.

Az érdeklődők felkérhetnek minél nagyobb számban megjelenésre. — Hazafiúi tisztelettel a rendezőség.

* **Meghívó.** A debreczeni joghallgatók önképzőköré bizottsága kezdeményezésére f. hó 26-dikán vasárnap délután 1/2, 3 órakor a csapókerti iskolában ünnepelet rendez a következő műsorral: 1. Megnyitó beszéd, tartja Varga Imre, a debreczeni jogh. önképzőkörének elnöke, 2. Komoly szavalt, tartja: Takács Endre joghallgató, 3. Felolvasás, a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről, tartja Kopeczek József joghallgató, 4. Vigszavalt, tartja: Mészáros Károly joghallgató, 5. Záró beszéd, tartja: Madarassy Gyula joghallgató. Belépti-díj nincs, fentartott helyekről gondoskodik van!

* **Iskolai értesítés.** A m. t. szülők értesítettnek, hogy polgar-mesteri intézkedés folytán az agost. hitv. evang. elemi iskolában a tanítás f. hó 27-én, hétfőn reggel ismét megkezdődik. Debreczen, 1899. nov. 25. Maternó Lajos, főspere.

* **A véderőtörvény meghosszabbítása.** A honvédelmi miniszter ma az ujoncjutalék megajánlásáról törvényjavaslatot terjesztett be az ujoncjutalékról szóló törvényjavaslat, a minthogy a viszonyok nem változtak, a véderőről szóló 1889-ik évi VI. törvényzcikk 14. szakaja és az 1890 V. törvényzcikk 3-ik szakasz rendelkezésének 1900 év végéig meghosszabbításával a régi évi ujoncjutalék változatlan fentartását kéri, vagyis a monarchia két államárk néve 103.10 főben, a magyar honvédség fentartásán 12.500 főben.

* **Vasuti szelencsétlenség vagy öngyilkosság?** A budapest — Lembergi gyorsvonat a Ludas és Kaai-Kápolna állomások közötti nagy átjárónál elűtt egy öreg embert. A gyorsvonat megállott, hogy a szerencsétlenül jart emberen segíthessenek, azonban dr. Braun orvos, a ki vonaton volt már csak a szerencsétlen ember halálát konstatalhatta. A halotttal semminemű irra ott nem találtak, a melyből személy leírását meg lehetett volna állapítani. A vonatvezető előadása szerint az ismeretlen öngyilkoságot követelt el, mert készakarva ugrott a vonat elé, hogy a gyorsvonatot már nem lehet megállítani.

* **Festetich-palota égése.** A Budapest nyolczadik kerületi mágnasfartály egyik legszébb épülete, Festetich Taszilo gróf palotája tegnap délelőtt kigyuladt. Gondatlanságból származott a veszedelem, a mel nek prédája lett nemcsak a palota teteje, hanem több teremnek ezreket érő bútörzata is. A tűz — allítólag a tetőt javító Lukacsy nevű badosos vigyázatlanságából keletkezett, a ki, a midőn észrevette, elmenekült, a helyett, hogy lármát ütött volna, a mikor meg talán el is lehetett volna fojtani a tüzet. Harmadfélórákor sikerült lokalizálni.

* **Gyászrovat.** Vajna Sándor, egykor a marosvásárhelyi ev. ref. kollegium segédanára azután a s.-szentgyörgyi koll. és a szászvárosi állami polgári lányiskola szervezője és igazgató-tanara közben nehény éven át mint Haromszek-és Brassómegeyék királyi tanfelügyelője, több mint negyven éves át végzett

lelkes és sikeres munkásság után e hó 21-én Marosvásárhelyen elhunyt.

* **Drágul a gyémánt.** A délafrikai háboru nagy veszedelmet hozott a gyémántiparra. Brüsszelből táviratozzák, hogy a gyémántkőszőrülőknek mar most is nagyon kevés a munkájuk és nemsokára éppenséggel semmi dolguk sem lesz. A De Beers Company, a melynek székhelye a burok megszállta Kimberleyben van, arra használta fel ezt az alkalmat, hogy monopoliuma révén hirtelen nagyon fölemelte a nyers gyémánt árát. A nagy antverponi gyárosoknak mar nagyon kevés a nyersanyaguk és beszüntetik a munkát. Amsterdamban is már sok ezer gyémántkőszőrülő van munka nélkül. A szép asszonyoknak, a kik szeretik a drága ékszert, nem kell azért megijedniök, van még gyémánt elég az ékszeres boltban.

* **Próba-bál.** Alföldy Károly táncztanító 1899. évi decz. hó 2-án; szombaton, az «Arany Bika» szállója díszes táncztermében a Magyar Testverek zenekarának közreműködésével prób-bált rendez. Belépti-díj személyenként 2 korona. — Kezdeté este 7 órakor.

* **Marconi találmánya a bur háboruban.** (Egy angol lap munkatársa a minap megkerdezte Marconit, a drót nélkül való táviratozás föltalálóját, vajjon lehetségesnek tartja-e, hogy találmányát a délafrikai háboruban sikerrel használhatják. Marconi kijelentette, hogy ez nem csak lehetséges, hanem rendkívüli módon megkönnyitné az angolok hadi műveleteit. Egy egyszerű Marconi-féle készülékkel, ugymond, White tábornok Ladysmithből érintkezhetne a segítségére jövő angol csap tokkal s fontos stratégiai értesítéseket küldhetne nekik.

— És nem volna lehetséges, hogy a burok fölfogják a táviratokat, kérdezte az újságíró.

— Nem, amig csak a burok nem szerelnek ilyen készüléket.

— Az ellenség tehát, ha van készüléke olvashatna a táviratokat.

— Amerikában tett kísérleteinknél megpróbálák ezt, de nem sikerült.

Marconi azután kijelentette még, hogy az ágyuzás és puskatüz nem zavarná a táviratozást. Erre nézve tettek is már kísérleteket. Olyan kilyről küldtek táviratokat, a hol a legnagyobb agyuk reszketteit meg a levegőt, de ennek a ágyuzásnak nem volt hátrányos befolyása a telegrafozásra. Az angol hadügyminiszterium szakértői, mondta Marconi, szinten tudják, hogy a találmány kitűnően beválna a háboruban. A szükséges készülékek egyrészt már elküldték Dél-Afrikába.

* **Gyászhir.** A Sarréti népbank igazgatósága megörözt szívvel tudatja Nemes Ferencz urnak a részvénytársaság ügybuzgó igazgatójának f. évi november 29-én reggel 5 órakor tevékeny és áldados életének 78. évében váratlanul bekövetkezett ethunytat.

* **Ingyen egy sorsjegy,** mely 6 húzással két százezer korona fő- és számos mellék nyereménnyel mindazok k, kik legalább 5 ft arut vásárolnak Schwartz Dániel üzletében a Bika épületében, hol a legalkalmasabb karacsonyi és ujévi ajándékok férfiak részére kaphatók u. m. csakis valódi tajték pipák, tajtek és borostyan szipkák, valódi ezüst fogantyus ébenfa botok, dohányzó asztalok, pipaallványok, szivar, pénz- és dohány tárczák, sakkok és dominók nagy választékban és igen jutányos áron.

A száj- és fogvizek között mostanában az oly gyorsan megkedvelt „Kosmin” van általános használatban, mert ez bebizonyíthatóan a fogakat épségben tartja, a száját üditi és a foghúst erő-

siti. E hatásánál és föltötte kellemesjőzőnél fogva a „Kosmin” felülmul minden egyéb száj- és fogvizet.

Egy palaczk, mely sokáig eltart, 1 ft, kapható a gyógyszerárakban, jobb drogua-és illatszerüzletekben. Vezérképviselőség: E. Skriwan Bécs, XI., Müllnergasse 3.

Nagybani raktár Budapesten: Török Józsefnél.

* **A Richter-féle** Horgony-Kőépítő-zekrények ez évben oly nagyszerű tökéletesítésen mentek keresztül, hogy valamennyi szülő, mindegy ha már birtokában vannak egy kőépi ó szekrénynek vagy sem, hozassa meg tüstént az új, gazdagon illusztrált kőépítő-zekrény-árjegyzéket, hogy úgy a felette fontos újítást, valamint az új »Horgony« cz. társaságát ékezt megismerjék. Egyszerűen egy leve ezö lapon forduljanak Richter F. Ad. és társához Bécsben, I. Operngasse 16, a mire a szinompás árjegyzék azonnal ingyen és bérmentesen leküldetik. Bevásárlás alkalmával saját érdekében minden egyes kőépítő-zekrény »Horgony« gyárijegye nélkül, mint nem valódi vizszovalasítandó.

* **A prágai házkenőcs** orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladástos sebekenél és daganatoknál mint fájdalomcsillapító antiseptikus, gyuladást ellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmaztatott, miert is már mindenütt mint kitűnő házszert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszer-ára Prágában készíti és az itteni gyógyszerárakban is kapható. (Lásd a hirdelést.)

Nyilt-tér.

Elismert kiváló jó minőségűknél fogva legnagyobb elterjedtségnek örvendenek

Gróf Keglevich István utódai

promontori cég

cognac-jai.

Bevásárláskor kéretik ezen cég teljes szövegeire figyelemmel lenni, hogy esetleg hamisítványoktól őrizkedhessünk.

Az *, **, ***, Extra, **** és V. S. O. (fine Champagne d. Hongrie) jelzéssel ellátott gyártmányok mindenütt kaphatók.

500 Forintot

fizetnek annak, aki **Bartilla fogvizének** használatát mellett, melynek üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök (Csomagosok kű ön 10 kr.) **Bartilla A. örökösei (E. Winkler) Wien, 19/I. Sommergasse 1.** Kapható Debreczenben: **Mihalovits István** a kigyóhoz-czimzett gyógyszerárakban. Határozottan kérjünk **Bartilla-féle fogvizet.** Hamisítás feljelentéséért jó díjazás adatik.

1394/1899.

Árverési hirdetés.

Alólírott bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi: mikép a néhai özvegy Balogh Sándorné hagyatékához leltározott és 305 forintba becsült butorok, ágy és ruha neműek és egyebekből álló ingóságok a debreczeni kir. jbiróságnak 1899. O. 54/15 sz. végzése következtében **1899. évi november hó 28-ik napján d. e. 10 órakor** a helyszínen Debreczenben Domb utca 9 sz. háznál nyilvános árverésen eladatnak.

Kelt Debreczenben 1899. nov. 17.

Bódogh Zsigmond,
bir. végrehajtó.

Kufeké féle
a tej legjobb hozzátételé
a betegséget
megakadályozza és eltávolítja
gyermekliszt
kapható gyógyszerárakban és droguistáknál.

MEGHIVÁS.

A „Debreczeni Faáruraktár Szövetkezet“

1899. évi december hó 10-én, vasárnap d. e. 10 órakor

a „Takarék- és Hitelintézet“ csapó-utczai 4. számú házának gyülestermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. A szövetkezet tartamának meghosszabbítása.
2. Alapszabályok módosítása.
3. Felügyelő bizottság választása.
4. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság kiküldése.

SERLY EDE,
ig. elnök.

Dr. SZÜCS GÉZA,
ig. jegyző.

Hazai czipő készítmények.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy főpiaczon, a váro-házával szemben levő

czipő üzletemben

csakis saját készítésű, felügyeletem alatt álló kész férfi, női és gyermek czipő gyártmányok vannak rakáron, a melyeket mérsékelt árak mellett bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére.

Megjegyzem még, hogy a készítéshez kitűnő minőségű anyagot használlok.

Tessék megpróbálni, hogy nálam a legjobb czipőárak kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Nemes Gábor,

czipész.

Hufelsen H Stollen (Patent Neuss)

Mindég élős! Koronálépés kizárva!
A lovak kimelése mindig biztos lépés által.

Az egyedül ezélszerű sima utaknak
A H-Stollen élős az acél különös jósága által, melyet csak mi használunk, biztosítva vannak. Csekélyebb értékű utánzatok megvédésére minden egyes loptató H-Stollen mellékelt látható gyári védjeggyel van ellátva, melyre a vételnél ügyeljünk.

NAGY ARKEDVEZMÉNY.
Árkap és bizonyítványok ingyen és bérmentve.
LEONHARDT & Comp. BERLIN-SCHÖNEBERG.

MEGHIVÓ.

A Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet Debreczenben

1899. december hó 10-én, d. e. 10 órakor

Hajdúvármegye székházának nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet tagjai meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az 1897—99. évi évtársulat felosztása alkalmából a felszámoló bizottság 5 tagjának megválasztása.

Debreczen, 1899. évi november hó 20-án.

Az igazgatóság.

Kivont az alapszabályokból: 23. §. A közgyűlésen egytől 5 üzletrészszel bíró tag 1 szavazattal, hattól 10 üzletrészszel bíró tag 2 szavazattal, tíz üzletrésznél többel bíró tag minien további üzletrész után ismét egy-egy szavazati joggal bír, úgy azonban, hogy saját betétei után tíz szavazatnál többet egy tag s m. érvényesíthet. A szavazat érvényességéhez a betéti könyv felmutatása szükséges. Minden tag csak egy megbízást vállalhat magára, mely megbízást a közgyűlés előtt az előzőknek tartozik átadni. A megbízás csak tíz (10) szavazatra jogosíthat.

Divatos
női ruha szövetek,
selymek,
női ruha flanellek,
cosmanosi mosó velezek,
Himalaya téli kendők,
olcsó szabott áron kaphatók
Szabó Lajos Fiai cégénél
Debreczen.

Szőlővessző-eladás.

A méltóságos gróf Dégenfeld József és Dr. Balkányi Miklós urak tulajdonát képező **Erzsébet szőlő-telepen** az alább jegyzékelt kiváló minőségű, tökéletesen fajtiszta szőlő-vesszők úgy őszi mint tavaszi szállításra eladóak.

I. Gyökeres:

O'asz rizling	86000 drb.
Kadarka	50000
Oportó	3000

II. Sima:

Olasz rizling	150000 drb.
Kövi dinka	90000
Oportó	20000
Nagyburgundi	50 00
Kadarka	80 00
Fehér chasselas	20000
Zöld silváni	10000

Bővebb felvilágosítást nyújt

az Erzsébet szőlő-telep
kezelője.

Iroda Debreczenben, Kosuth-utca 32. sz.

Legjobb és legolcsóbb czipők bevásárlási forrása

Tolnai Dánielnél

férfi-, női- és gyermek czipő nagy áruházában

DEBRECZEN, a főpostával szemben,

hol szép formájú szolid elven készített tartós Budapest, Bécs és valódi Karlsbadi **CZIPŐK**

olcsóbb árban mint bárhol beszerezhetők.

Nagy választék

egyszerű, valamint a **legelegánsabb** kivitelű czipőkben, mi által a legmesszebb menő igényeknek is megfelelhetnek.

Alkalmi bevásárlás!

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a

Besenczky Kálmán-féle

nőidivat, vászon és rövid-áru üzletet

megvettem és a mai naptól a **gyári árnál is olcsóbban árusítom el.**

Tisztelettel

Kiss Lajos.

Alkalmi bevásárlás!

Kiadó üzlethelyiség és lakások.

A Piacz-utcai 9. számú házban, a jelenleg **Ippen és Schwarz** cég által bérelt

bolthelyiség, továbbá ugyanezen házban **egy utcza és egy udvari lakás 1900. évi május hó 1-től kiadó.**

Értekezhetni a tulajdonos **Csanak Józseffel.**

A Richter-féle

Horgony-Kőépítőszekrény

a gyermekek kedvenc játéka és a legjobb, a mit nekik játék- és foglalkoztató-szerű ajándékozhatunk.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények mindenkor kiegészítőszekrények által tervszerűen nagyobbíthatók és azért kétszeresen értékesek. A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények 0.75, 1¹/₂, 3, 3¹/₂, 4¹/₂, 6-10 kor. és azon felülű áron a világnak minden finomabb játékszerüzletében kaphatók; hanem a Horgony-gyárijegyre ügyelni kérünk és minden kőépítőszekrény „Horgony” nélkül mint utánzat és nem valódi visszautasítandó.

Új! Richter-féle türelmi játékok: Sphinx, Manó, Villámhárító, Haragtörő stb. Ár: 70 fillér darabonként. Valódi csak a „Horgony” gyárijeggyel!

A ki gyermekeket akar megajándékozni, hozassa meg magának azonnal az alant jegyzet czégnél új, gazdagon illusztrált árjegyzékét, melynek beküldése ingyen és bérmentve eszközöltetik.

Richter F. Ad. és társa, Első osztr.-magy. csász. és kir. szab. kőépítőszekrénygyár.

Iroda és raktár: I., Operng. 16. Bécs (Wien) gyár: XIII/1 (Heitzing.) Rudolstadt, Nürnberg, Olten (Svájc) Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

Richter
Horgony-Kőépítőszekrény
a bíres egyedül valódi gyártmány.

A védjegyre tessék vigyazni!

Máriazell
gyomorcseppek

Legyszerűen hatnak **gyomor bajknál,** nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, fel-fujság, savanyu felbűffögés, hasmenés, gyomoréges, felesleges nyalkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkölés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyiben ez a gyomortól származott **gyomortulterhelésnél** ételekkel és italokkal, giliszták, majbajok és hámorrohoikáknál.

Említett bajknál **MÁRIACZELLI GYOMORCSEPPEK** évek óta kitűnőeknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Carl Brady, Apotheke zum „König von Ungarn” Wien, I Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihály István, Dr. Rótschnek V. Emil, Tamássy és Balázs gyógyszerészeknél. **Diószegen:** Vaday Ignác. **Ér Mihályfalván:** Matray István. **Hadházon:** Farkas Ödön. **Kabán:** Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Női- és gyermek felöltők nagyraktára.

Női ruhák saját műhelyemben legizlésebben készíttetnek.

A „Kék Csillag“ áruház

az őszi idényre a következő árakat jegyzi:

Női ruhaszövetek	12 krtól	4 frtig
Női posztók	25 krtól	2.50-ig
Pongis selymek	40 krtól	1.50-ig
Merveilleux (sima)	1 frt	10 kr.
Taffet glacé	1 frt	38 kr.
Fekete selymek	nagyválasztékban.	
Spárga szőnyegek	18 krtól	
Brüssel	98 krtól	
Tapestry	1 frt	20 kr.
Nyírott	1 frt	90 kr.
Szobaszőnyegek	2 frt	35 krtól 10 frtig.

Szolid és pontos kiszolgálás.

A „Kék Csillag“

női divat,

vászon, fehérnemű és szőnyeg
áruház

Főpiacz, Kistemplommal szemben.

Az elismert

legjutányosabb bevásárlási
forrás.

A családoknak valósággal
nélkülözhetlen.

Szabott árak.

A „Kék Csillag“

a gyapju és selyem folytonos ár-emelkedését nem használja ki, sőt a régi olcsó árakban árusít, mit azért tehetünk, mert óriási tömeg árukat vettünk meg a régi árakban a külföldi piacokon.

Férfi gallérok	darabja	12 kr.
Kézeltők	párja	25 kr.
Ingek (fehér)	1 frttől	feljebb.
„színes	50 krtól	feljebb.

Szolid pontos kiszolgálásért kezeskedünk tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai

A Debreczeni szőlő és bortermelő szövete kezeli a telepen nagymennyiségű **fajtisza, peronospora- és minden egyéb betegségtől mentes, egészséges**

sima szőlővessző eladó

és pedig: borfajokban: **Ezerjő, Olasz rizling, Kövidinka, Erdei, fehér Burgondi, piros Tramizi, Rajnai rizling, piros Veltlini, Mézes fehér, Mustos fehér, Furmint, Bakar és Hárslevelű, továbbá Nagyburgondi, Alicante Bouchet, Petite Bouchet és Kadarka, ezrenként 3 frtjával; csomagolás és vasútra szállításért ezrenként 50 krajczár számítunk fel.**

Ezeket kivül többféle **Chasselás és Muskotály** fajok kaphatók.

Megrendelések alantírott igazgatóság címére küldendők.

Debreczen, 1889. november hó 10.

A Debreczeni szőlő és bortermelő szövetkezet igazgatósága

Péterfia-utca 81. sz.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvénynél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; fő raktár: **Török József** gyógyszerész Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bertéki utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
1. udvari szállítók.

Olesó alkalmas ajándék tárgyak.

Boros Testvérek

női divat áruháza DEBRECZEN, Kossuth-u. 6. sz.

Raktárunk feleslegét: Finom női ruhakelme maradékok árait **felére szállítottuk le.**

— Selymek, Bársonyok. —

Velezek, Kendők, Echarpok, Harisnyák,

Keztyük

leszállított árakban. — Nagy választék.

Női kézimunkák és kellékek.

Olesó alkalmas ajándék tárgyak.

Felülmulhatlan olcsóságok.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva

Eddig felülmulhatatlan! Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított

májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és **könnyű emészthetőségénél** fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az **az egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.** — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker. Heumarkt 3., valamint az osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszerertárában.

DEBRECZENBEN: Toth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil gyógyszerészek, Rickl József Zelmós, Csanak József fűszerkereskedő uraknál.

Főraktár és főelárusítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs,

III/3., Heumarkt 3.

— Utánzások törvényileg üldözöttek. —

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Közegészségügy.

A pestis betegség ismertetése.

1. A pestis ragadós betegség, mely az által támad, hogy egy bizonyos betegséget okozó csira (a pestis bacillus) bejut az emberi testbe.

2. A pestis lázas betegség, melynél a láz vagy hirtelen, vagy rövid ideig tartó általános rosszullét után lép fel és mely a megbetegülés 3—5-ik napján legtöbbször halálal végződik, a belőle felgyógyultaknál pedig különféle enyhébb, vagy súlyosabb utóbajokat hagy maga után. Pestis betegeknek szembezők az érverés nagy szaporasága, a verőerek feszülésének elernyedése, mire csakhamar nagyfokú gyengeség és részvétlenség következik. A pestis betegségnek a fertőzés helye és mérvé szerint, többféle alakja van. Leggyakoribb a mirigyos pestis, melynél jellemző a combhajlásban, a hónaljban vagy a nyakon levő egy vagy több nyirok-mirigy fájdalmas megduzzadása. Ennél az alaknál a betegség tetőfokát legtöbbször már az első napon eléri.

A betegség további lefolyásában rendszerint vérkiömlések mutatkoznak a nyálkahártyákban (vérvezelés, fekete-barna anyagok kiürülése, hányás és székletét utján), ritkábban a bőrben. Ha a beteg a betegség első napjain meg nem hal, akkor a mirigydagányt elgennyesedhetik vagy el is oszolhat. A pestis betegség másik alakjánál a bőrön valahol hólyagocskák támad, melyből néha tenyérnyi nagyságú szövetpusztulásra vezető fekély, a pestis-fekély fejlődik. A betegség lefolyása ennél az alaknál valamivel enyhébb, mint a mirigyos pestisnél. A tüdő pestis epoly alakban jelentkezik, mint valamely hirtelen kezdődő tüdőgyulladás; ez az alak majdnem kivétel nélkül halálos. — Az ily betegek köpetében számtalan pestis bacillus van. Oly egyének, akik a tüdő idült betegségeiben, különösen tüdővészben szenvedtek, kiválólag hajlamosítottak a pestis betegség ezen alakjára.

A tüdőbe helyezkedett betegség a tüdőszövet epusztulására, nagyfokú tüdővérzésre és végül úszkösödésre vezet. (Ezt nevezték a közép korban fekete halálnak.)

Némely kutatók a pestis betegségnek egy negyedik alakját, bél pestist is észleltek; úgy mondják, hogy ennél fekélyesedés támad a gyomor és a belek nyálkahártyáján és hogy a betegség úgy jelenik meg, mint valamely súlyos hasi hagymáz.

A betegség mindezen alakjainak amugy is rosszindulatú volta, már kezdetben is nagyban fokozódhatik a fertőzésnek az egész szervezetre való kiterjedése által, úgy hogy általános vérmérgezés (sepsis) jelenségei között már néhány óra múlva bekövetkezhetik a halál.

A felsorolt súlyos alakokon kívül vannak a pestis betegségek — ha ritkán is — könnyű alakjai, melyek alig észrevehető általános és helybeli tünetekkel jelentkeznek és rendszerűen kedvezően folynak le.

3. A pestis betegséget okozó fertőző anyag a vérben, a nyirokmirigyek n dveben és szövetében, a pestises hólyagcában és fekélyben, tüdő pestisnél a nyálban és köpetben van, ritkábban a betegek vizeletében és belürüléseiben — ezekből átvihető más személyekre, valamint némely állatokra, mint patkányokra, egerekre és eljuthat különféle tárgyakra, a melyekkel azután el is hurcolható. Ily tárgyak pl. a ruházat, ágynemű, rongyok, gyapju, szőnyegek, szőrök és haj, nyers bőrök s hasonlók; sőt étel és italneműek is közvetítik itt-ott a fertőzést.

4. A fertőző anyag leggyakrabban úgy jut az emberbe és az iránta fogaékony állatokba, hogy valamely észre nem vett, vagy figyelemre sem méltatott kis borsérülésen, például szuráson, karczolásan, lehorzsolásan át vagy pestis beteg emberről vagy állatról származó rovarok csipése útján kerül a keringő vérbe; — de úgy is átvihető a fertőző anyag, ha porral belelegzi avagy étellel, itallal szájába veszi az ember.

Tüdő pestisnél a betegnek bacillusok millióit tartalmazó köpetje közvetíti a fertőző anyag átvitelét személyről-személyre.

5. Egyik helyről a másikra úgy jut el a pestis:

a) ha olyanok viszik el, akik csak könnyű pestis betegségben szenvednek, vagy akik labbadozók;

b) ha pestis betegeknek kellőképpen nem fertőtlenített tárgyain, ruháin, ágyneműin s egyéb holmiján vitetik el;

c) ha hajókban vagy egygyébként szállított vagy önként vándorló egerek vagy patkányok viszik el magukkal, sőt az ily állatokon tartózkodó parasita rovarok, vagy egerek, patkányok ürülékei, esetleg holtestjei is közvetítik a betegség tova hurcolását.

Emlébeszéd.

Ő Felsőge Erzsébet magyar királyné emlékezete felett — írta és elmondotta 1899. nov. 19-én:

Vántsa György.

(Vége.)

1867 június 8-án ment végbe Budapesten I. Ferencz József osztrák császár és neje Erzsébet osztrák császárné magyar király és magyar királyné koronáztatása. Nincs ajk, mely kibeszélje nincs toll, mely leírja azt a lelkesedést, melylyel a jogait visszanyert nemzet az uralkodó párt körülvette és elhalmazta. Nincs toll, mely leírja azt a hatást, melyet a szívből jövő igazlelkűség az uralkodó párt-ra s különösen az imádott királynéra tett, ki könyező szemekkel gyönyörködött nagy művésznő, — melynek erősítése élete utolsó perczéig meg nem szűnt soha.

E naptól kezdve csaknem állandó otthona lett hazánk, mert mikor csak tehetette a legszívesebben jött a mi körünkbe, Budapestre érte az utolsó családi öröm is. Itt született Valéria főhercegnő, a kit mindekor az ő kedvencének, magyarleányának nevezett. A Budai és Gödöllői királyi kert terebélyes fái, mily szép dolgokat mondhatnánk el arról a királynéról, a ki alattuk távol az udvar zajától gyermekei körében, a néppel együtt élt . . .

Hazánk nagy férfiai közül, a kinek csaknem mind-nike részt vett a két nemzet kiegyezésében kifejtett nagy munkában különös tisztelettel és szeretettel viseltetett a »haza bölcsé« — D e á k F e r n c z — iránt, a kinek önzetben hazaszeretelbe, trón iránti hűsége, fáradhatatlan, bölcs munkálkodása tette lehetővé azt, hogy a magyar ősei által szerzett a 67-es kiegyezés törvények által módosított alkotmányát s azzal jogait és szabadságát vissza nyerhesse. Felsőge királyunk a család élet csendes tűzhelye mellett, a »haza bölcsé« a politikai élet küzdelmes tere fölött állt a nagymunkát, és juttatták diadalra a szent jogot. S miután a puritán egyszerűségű nagy férfival életében nagy teteteinek jutalma fejében semmit elfogadhatni nem tudtak azzal róttá le a nagy királyné iránta érzett nagyra becslését és tiszteletét, hogy halála alkalmával személyesen jelent meg annak ravatalánál s kegyelele jeléül koszorút helyezett kihűlt tetemeire s aztán térdre borultan együtt mondta imát az ott kesergő nemzettel, a nagy férfiú lelki üdvéért.

A kegyetlen sors borszasztó csapással sujtott le a nagy királynéra akkor a midőn egyetlen fiát, büszkeségét, a magyar nemzet reményét — R u d o l f t r ö r ö k ö s t váratlanul elveszté. — A szörnyű csapás súlya alatt csaknem összeroszkodó Királyi férje és a magyar nemzet zokogása közepette, egyedül ő a feledhetetlen emlékü királyné nem esett kétségbe; legyőzte a kínzó fajaaldalmat, mely keblében dult, s mint hű hiteltárs sietett vigasztalni a kétségbeesett királyt. Oh! de az elfojtott s néma fájdalom megtörtélestét, lelkét, alá aknáztá egészségét s »örök gyászba borította anyai szívét, melynek jeléül azóta utolsó perczéig gyászruhát viselt.

A borszasztó csapás súlya alatt már-már összeroszkodó királyné, kinek szerett fia elvesztése anyai szívét marcangolta szét, nem talált sehol s nyugalmat, s fujaldmára

balzsamot, a minek következtében a boldogtalan anya folyton utazott s kereset valamit, a mit nem talált sehol, szíve nyugalmat, szíve gyermekét.

Korluban — Görögország egyik kies fekvésű szigetén fia emlékére egy gyönyörű palotát építtetett s azt Akhillonnak nevezte el, Akhiles görög daliáról, a kit szintén ifju korában ragadott el e halál édes anyja kebléről. E palota fényes termeit Rudolf fiáról maradt emlékekkel rendeztette be s csak a termekben találta magát ideig óráig — otthon. Oh! de a megtört szív itt sem találta fel keresett nyugalmat. Tovább-tovább üzte az anyai fujaldalom keresni azt, a mit itt a földön soha fel nem találhatott.

Legutoljára hazánk ezredeves ünnepélyén volt jelen. Az általa annyira szeretett és viszont őt is imádó nemzet örömmünnepe egy pár pillanatra felvilányozta. Vissza tért régi kedve s órákon át hallgatta a cigány által huzott szebbnél-szebb magyar dalokat. E látogatása után folyton külföldön tartózkodott; de azért ha távol volt is tőlünk soha sem feledkezett meg mi rólunk; ha másként nem tehetette is, de mindn jelentősebb alkalommal a midőn a magyarnemzet örömről értesült abban legalább egy-egy szeretettel teljes táviratban részt vett.

Százakra megy azon egyesületeknek száma, melyekben működött s a melyeket tetemes anyagi hozzájárulásaival támogatott. Milliókra megy azon jótéteményeknek száma, melyekkel szerencsétlen és a sors által üldözött alattvalóinak helyzetét enyhíti.

Es a nemes szív, ez a páratlan lelkületű anya honleány és fenkölt gondolkozásu királyné nincs többé. Drága életét, melyet annyi megpróbáltatások után a szenvedések szentté avattak, orgyilkos kéz oltá ki.

Alig múlt el egy éve annak, hogy a szörnyű tény megtörtént, mely egy nemzetet borított mély gyászba. Alig múlt el egy éve annak, hogy elesett a mi fejünk koronája s védő angyalunk vissza szállt oda, honnan alá jött — az égbe. Szt. István trónjának egyik széke megürült s arról az orgyilkos keze egy oly királynét sujtott a sirba minő nem ült azon soha, s hogy valaha ülni fog-e még? azt sejtelmünk sem sugja.

A kegyelet és hála legszentebb érzéseivel állunk emlékezeted felett, a mit a magyar nemzet szívéből nem fog kitörülni soha-soha semmi.

Te elköltözött boldogtalan bús királyné egykor oly szép, ifju, boldog, hogy arcod tündöklése fényt vetett a korhadt világra! »Boldog nő, boldog anya; két hatalmas birodalom urnője, egy lovagias nemzet bálványá voltál: s egy vakon adott tördőfés egyszere, váratlanul a halál mély sötétségbe borított». Bus végzeted megrázta még az érzéketlent is, megsirattak, igaz könyekkel a föld kerekességén mindenütt, a hol jó és nemes szívű emberek éltek s köny borítja ma is szíveiket, »Igen egy világot fog siratni tégedet« s egy nemzet fájó kegyelele fog örködni magasztos emléked őrzésére. Isten veled! Isten veled!

**Megbízható
férfiruha szöveteket**
minden kivitelben ajánl
jutányos árban
a Kastner és Öhler cég
posztóosztálya
GRÁ CZ.

Különlegesség: **Stiriai lóden.**
Minták ingyen. — Magyar levelezés.

A nagy krach!

New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták kiméltlenül és így egy nagy ezüstáru-gyár kényszerítve lón egész készletét a munkaerőnek nagyon csekély megtérítése ellenében eladni. Enn vagyok meghatalmazva ezen megbízás keresztülvitelére Ennél fogva mindenkinek megküldöm a következő tárgyakat csupán frt 6-60 megtérítése ellen és pedig:

6 db legfin. asztali kést valódi ang. pengével,
6 db amer. szab. ezüst-villát egy darabban,
6 db amerikai szabad. ezüst evő-kanalat,
12 db amerikai szabad. ezüst káves-kanalat,
1 db amerikai szabad. ezüst leves-merőt,
1 db amerikai szabad. ezüst tejmerőt,
2 db amerikai szabad. ezüst tojás-kehelyt,
6 db angol Viktória-alsótálcazt,
2 db feltűnést keltő asztali gyertyatartót,
1 db thea-szűrőt,
1 db legfinomabb cukorszűrőt.

44 db összesen csak frt 6-60.

A fenti összes 44 tárgy ez előtt 40 forintba került és most ezek frt 6-60 minimális áron kaphatók. Az amerikai szab. ezüst teljesen fehér ércz, mely az esüst-szint 20 évig megtartja a miért jótállás vállaltatik. A legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés

nem szédélgesen

alapul, mely szerint ezennel nyilvánosan kötelezem magamat mindenkinek, a kinek az áru meg nem felel, az összeget minden akadály nélkül visszatéríteni; és senki se mulassza el ezen kedvező alkalmat, hogy ezen diszgarnitúrát megnézzze, mely pompás

karácsonyi és újévi

ajándékul minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas.

Kapható csupán:

A. HIRSCHBERG'S

szab. amerikai ezüstkivitelű áruház

Wien, II., Rembrandtstr. 19./D.

Telephon 14597.

Szétküldés a vidékre utánvétellel, vagy az összeg előleges beküldésével. Tisztító por hozzá 10 kr. Csak a mellékelt védjeggyel valódi, (egészségi ércz).

Kivonat az elismerő levelekből:

Az első küldeménynyel meg vagyok elégedve kérek még egy készletet.
Kalocsa. Majorossy János, kanonok.

A küldeményt megkaptam és igen meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért.
Kolozsvár. Nagym. Bánffy bárónő.

A küldeményt megkaptam, meg vagyok elégedve, kérek még egyet.
Bozovics. Keresztes Sándor, főszolgabíró.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kiprobált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csuzos bántalmait, u. m. köszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a mennyiben gyakrabban idűlőbb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapesten: Török József ur gyógyszer-tárában, Király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszer-tárában, Váci-körut 17. szám. — Ügyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszer-tárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Ügyszintén Debreczenben: Dr. Rotschnek V. Emil, Tóth Béla, Mihalovits I. gyógyszerészeknél.

Gyors és biztos segély gyomor- betegségek és azok utóbajaiban!

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás vörösketrést eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és pl. étvágytalanságot, savanyu felbőfögést, hányási ingert, gyomor és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam

Kiváló fájdalomcsillapító, anti- septikus, gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyulladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mellgyulladásnál, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedések, továbbá körömgenyedés és ugynevezett körömméreg a kézen és lábujjakon, keményedések, daganatoknál, mirigydagantoknál, holttemet képződéseknél stb. 50 év óta bevált.

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti, egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön bevált háziszser, 1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 35 krrával. Postán 6 krral drágább.

Figyelemztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszer-tárától és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balzsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, jutalmat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állnak.

Raktárak Budapesten:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában. EGGER A. gyógyszer-tárában.

Debreczen kaphatók: Dr. Rotschnek V. Emil és Mihalovits I. gyógyszerészeknél.

Főraktár **FRAGNER B.** cs. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas gyógyszer-tár Prágában a Spornert-utca sarkán 203. sz.

Serravalló-China bora

v a s s a l,

orvosi tekintélyek, mint. udv. tanácsos, Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,
Általános kiállítás Turin 1898.,

Arany érem:

Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.,
Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, kitűnő íze miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. 1/2 literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható minden gyógyszer-tárban.

Serravalló gyógyszer-tár Triesztben,

gyógyárak nagybani szétküldése.

Alapított 1848.

Hirdetmény.

Ő cs. és apostoli királyi Felségének legelső elhatározása alapján ezennel megkezdetik

a XXI. m. kir. államsorsjáték

rendezése, melynek remélhető tiszta jövedelme közhaznu és jótékonyozásokra fog fordítatni. 1. A vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap. 2. A sárvári köz-kórház. 3. A katolikus tanoncokat védő egyesület. 4. A budapesti V. kerületi népkönyha. 5. A Paulai Szt.-Vinczéről nevezett irgalmas nének vezetésére bizott ó-budai tan- és nevelőintézet. 6. A Fehér-kereszt országos lelenczház-egyesület. 7. A Zenggyárosi köz-kórház. 8. A kassai Mensa-Akadémika. 9. A Budapesti Tabitha egyesület. 10. A magyar vörös-kereszt egyet kolozsvári fiókja a jövedelem 1/10-1/10 részében.

E sorsjáték összes, 7691-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint 365.000 koronára ragnak és pedig:

1 főnyeremény	— — — 150.000 korona	10 nyeremény	— — — á 1.000 korona
1 „	— — — 50.000 „	20 „	— — — 500 „
1 „	— — — 20.000 „	50 „	— — — 100 „
1 „	— — — 10.000 „	100 „	— — — 50 „
2 nyeremény	— — — á 5.000 „	1000 „	— — — 20 „
5 „	— — — 2.000 „	6500 „	— — — 10 „

Az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A huzás visszavonhatlanul 1899. évi december 30-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (IX., Csepel-rakpart, félemelet), a hová a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi adó- és sóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjeggyárulók közegénél.

Budapesten, 1899. aug. hó 1-én.

M. kir. lottójövedéki-igazgatóság.